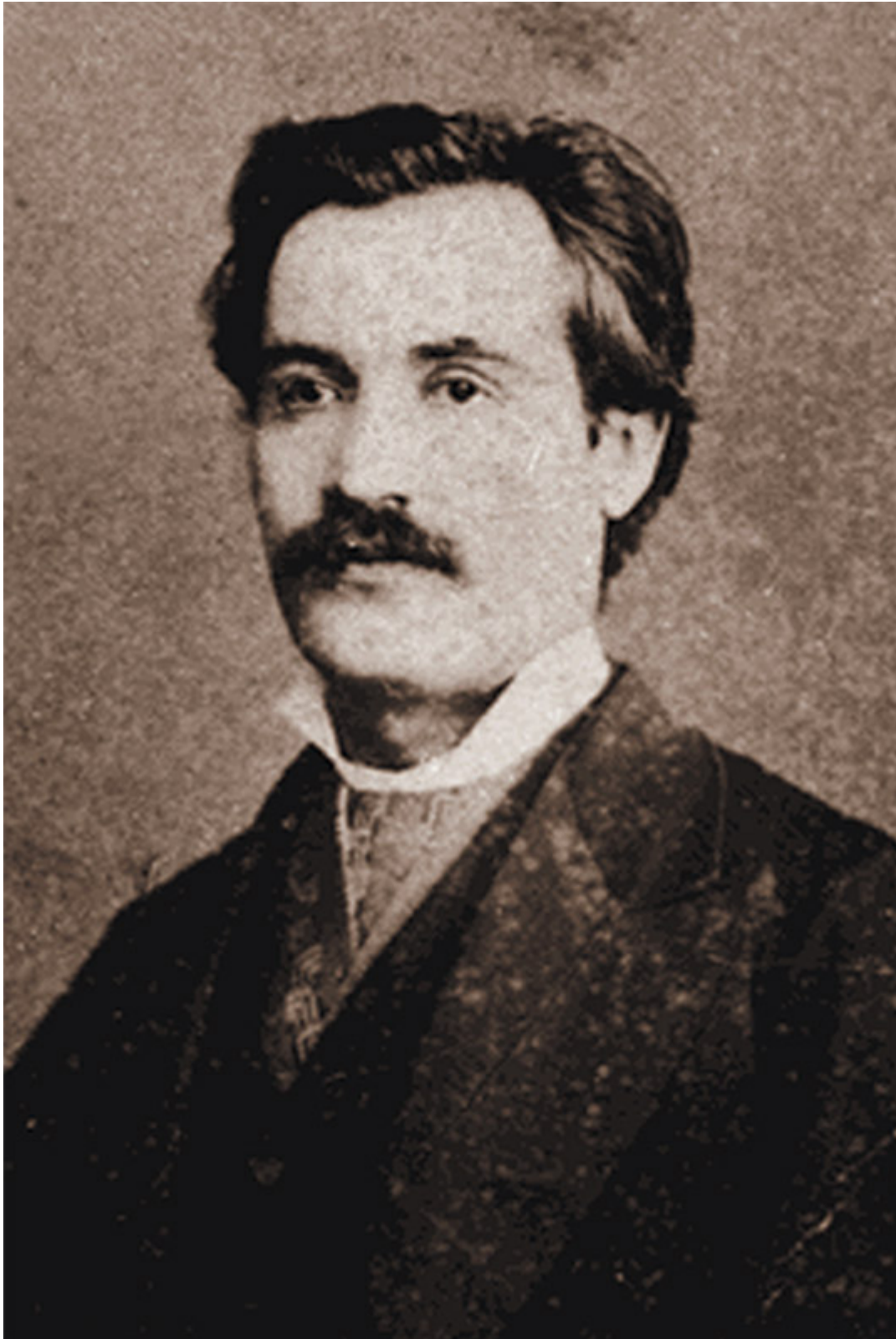

**[„CAMERA A PRIMIT...”] – de
Mihai Eminescu [22 februarie
1883]**

Camera a primit cu mare majoritate proiectul de lege al gradațiunii salariilor profesoriale, un deziderat pe care corpul nostru didactic [î]l manifestase demult și în deosebite rânduri.

Principiul gradațiunii e just nu numai pentru această ramură, ci pentru toate serviciile publice de la îndeplinitorii cărora se cer cunoștințe speciale cu greu și în mult timp câștigate, fără a li se da cu toate acestea perspectiva înaintării. Spre deosebire de statele antice, statul modern e sărac. Societatea, în mișcarea ei industrială și economică, deschide o sumă de ramuri de activitate bine plătite și atrage tinerimea inteligentă la ele, încât statul, care din parte 'și are asemenea o sumă de lucrări tehnice și speciale de îndeplinit, e prea ades în pericol de-a fi servit prost, pentru că plătește prost.

În țările din Apus titlurile și decorațiile formează un surogat încă respectat pentru răsplătirea meritelor pe care statul nu e în stare a le recompensa bănește; onorile pe care el le gradează după însemnătatea serviciilor aduse țin locul unei sporiri îndestulătoare a salariilor și lucrul nu este tocmai nepractic de vreme ce pentru amorul – propriu al oamenilor din Apus o distincțiune e adesea mai prețioasă decât o recompensă bănească.

La noi risipa și abuzul ce s-a făcut cu aceste semne le-a luat orice valoare în ochii publicului, încât cei mai mulți oameni privesc conferirea lor mai mult ca un fel de jignire decât ca o distingere. Odată însă ce aceste semne sunt lipsite de chiar rațiunea lor de-a fi, odată ce nu se conferă pentru a distinge și măguli meritul, ci după plac și pentru cauze electorale, purtarea lor încetează de-a fi o onoare și nu mai pot fi întrebuintate ca un mijloc legitim pentru a răsplăti muncă și merite, deci statul e pus în necesitatea de a recurge la alte mijloace, mai reale, spre a face față acestei trebuințe.

În privința profesorilor o și face, de astădată prin legea

gradațiunii.

Rămâne numai ca și membrii corpului didactic să se convingă că aceasta e tot ce se poate face pe cale bugetară pentru îmbunătățirea sorții lor materiale și de-acum înainte să evite ocupațiunile străine sferei lor de activitate. Un profesor, cu cât o fi mai bun, cu cât se ocupă mai îndeosebi cu obiectul său și se va specializa cu atât terenul altor ocupațiuni devine mai străin pentru el, cu atât mai apt va fi pentru catedra ce-o ocupă, dar totdeodată mai neîndemânatic pentru orice soi de alte ocupațiuni. În știință va înainta, căci nu este una din ele care să stea pe loc. Pe toate terenele se fac în fiecare an descoperiri nouă și chiar numai datorită de-a rămânea în curentul științei contemporane e îndeajuns pentru a-i ocupa profesorului tot timpul său disponibil și puterea sa disponibilă de muncă. Și cu cât cineva se adâncește mai mult într-o ramură de știință cu atât ea devine mai interesantă, cu atât setea de a ști se mărește. Prin chiar natura spiritului omnesc, nici una din științe nu poate avea sfârșit, de aceea perfectibilitatea fiecăreia e infinită. Fiecare din ele merită ca o inteligență omenească să i se consacre ei viața întreagă, dar se 'nțelege că din momentul acela inteligența destinată științei trebuie pusă la adăpostul luptei pentru existență, la adăpost de vicisitudinile celorlalte clase ale societății.

Pân' acum profesorii erau condamnați la un fel de stagnațiune, căci o înaintare pe scară ierarhică nu există pentru omul special, iar munca sa, Oricât s-ar fi perfecționat prin experiență și studiu, rămânea retribuită pururea în aceeași măsură. După legea nouă timpul de serviciu e măsura după care se judecă și se remunerează progresele în știință și metoda de predare ce se presupune că profesorii le-ar fi făcut și, dacă nu există înaintare pe cale ierarhică, cel puțin un spor al retribuției la anume perioade de ani asigură profesorului o existență lipsită de griji, liberă a se ocupa cu cercetarea și propagarea adevărului.

Dar tocmai asupra cercetării și propagării adevărului cată să

insistăm. dacă în corpul nostru didactic există multe și onorabile excepțiuni, nu putem tăgădui pe de altă parte că o seamă dintre profesori de liceu, mulți dintre cei de universitate nu sunt în curentul științei moderne. De când au ieșit de pe băncile școlii n-au mai pus mâna pe carte. Erori demult invalidate prin experiență și argumente foiesc până astăzi atât în prelecțiuni cât și în cărțile lor didactice. Mulți dintre cei mai bine văzuți chiar nu au sentimentul onestității literare; o sumă de cărți puse în mâna elevilor sunt plagiate nerușinate de pe cărți străine, cu atât mai scandaloase cu cât plagiatorii s-au dispensat până și de cunoștința elementară a limbii române, dând textele străine într-o formă nemistuită și necorectă, proprie a nimici simțul logic al școlarilor.

Mulți se ocupă cu lucruri cu totul străine de sfera activității lor. Vreun text vechi, compilat acum douăzeci de ani, le servește și azi pentru prelecțiuni și toate orele în afară din școală le consideră ca ore libere, pe cari le consacră negoțului, întreprinderilor, politicei ș.a.m.d. Prin provincie mai cu seamă [î]i vedem nu numai luând parte activă la politică, dar devenind șefii facțiunilor provinciale și combătând pe adversari cu un venin și cu o răutate care-a devenit proverbială tocmai pentru profesori și care le-a atras din partea publicului multe epitete. Pe cât timp se zicea că corpul didactic e uitat de Dumnezeu n-am fi crezut poate să avem dreptul de-a releva defectele pe care el le are în țara noastră. Dar, din momentul în care și pentru el se deschide calea unei înaintări continue, măsura care vom pune-o va fi neapărat mult mai exigentă decât în trecut.

Profesorii trebuie să se specializeze de acum înainte. Din simpli absolvenți ai facultăților, din simpli licențiați, ei trebuie să devie cu timpul învățați adevărați în ramurile lor și să facă de prisos emigrarea tinerimii noastre în străinătate. La noi, unde cultura a fost de secole înțelenită, nimeni nu are scuza că antecesorii iluștri nu i-ar mai fi lăsat

nimic de lucrat; din contra, tuturor li se prezintă
posibilitatea de-a câștiga prin muncă o reputație respectată.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro